

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОТВОРЕННЯ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	20 Аграрні науки та продовольство
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	206 Садово-паркове господарство
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Агробіотехнологічний

Біла Церква – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Лідерство та командотворення» для здобувачів вищої освіти агробіотехнологічного факультету за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Розробники Л.П. Хахула, Б.В. Хахула. Біла Церква: БНАУ, 2020. 19 с.

Розробник: Л.П. Хахула, канд. пед. наук, доцент;

Б.В. Хахула, асистент.

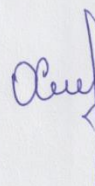
Робочу програму затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри менеджменту,
д-р екон. наук, професор

Ю.С. Гринчук

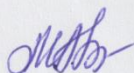
Схвалено методичною комісією економічного факультету
(Протокол №1 від 31 серпня 2021 р.)

Голова методичної комісії, доцент

В.С. Хахула

Гарант ОП д.с.-г.н., доцент

А.Б.Марченко

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	9
6.3. Самостійна робота	11
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	13
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	15
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	16
9. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	18
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2021-2022 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Лідерство та командотворення» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS).

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 206 Садово-паркове господарство	<i>Рік підготовки</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – бізнес-проект		4-й	4-й
Загальна кількість академічних годин – 90		<i>Семестр</i>	
		8-й	8-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	16 год	6 год
		<i>Практичні</i>	
		16 год	6 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	78 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення дисципліни є формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) у здобувачів спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства керівником та забезпечення функціонування налагодженої роботи в команді для тривалого ділового партнерства в майбутній професійній діяльності.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Лідерство та командотворення» базується на знаннях таких дисциплін як «Вступ до спеціальності», вивченої на 1-му курсі, та «Економіка садово-паркового господарства» і «Організація і управління садово-паркового господарства», що вивчається паралельно.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перелік компетентностей за Стандартом вищої освіти України	Результати навчання за ОП спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»	Результати навчання з дисципліни
<p>Інтегральна компетентність: ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю і невизначеністю умов. Загальні компетентності: ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Спеціальні компетентності: СК 12. Здатність розробляти концептуальні та інноваційні проектні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.</p>	<p>РН 7. Володіти навичками працювати самостійно та як лідер, отримувати результат за обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність під час вирощування декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства.</p> <p>РН 13. Результативно працювати у колективі.</p>	<p>РН 7.1. Знати сутність, основні функції, особливості різних стилів лідерства, передумов ефективного лідерського впливу. РН 7.2. Знати основні принципи лідерства й командотворення під час професійної діяльності у сфері садово-паркового господарства. РН 7.3. Вміти формувати та проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі в сфері садово-паркового господарства.</p> <p>РН 13.1. Знати основні етапи формування команди, процеси внутрішньої динаміки команди при переході від одного етапу розвитку до іншого. РН 13.2. Володіти методами ефективного командотворення. РН 13.3. Вміти працювати в колективі фахівців садово-паркового господарства та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань, використовуючи принципи тимблдіingu.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІДЕРСТВО ТА КОМАНДОТВОРЕННЯ»

Змістовий модуль 1.

Лідерство та етичні засади ділових стосунків

- Тема 1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера.
- Тема 1.2. Структура лідерства та теорії його походження.
- Тема 1.3. Харизматичне лідерство.
- Тема 1.4. Лідери нового покоління.
- Тема 1.5. Стили лідерства.
- Тема 1.6. Гендерні аспекти лідерства.
- Тема 1.7. Лідерство в молодіжних колективах.

Змістовий модуль 2.

Корпоративна культура фахівців садово-паркового господарства та тімблдінг

- Тема 2.1. Предмет корпоративної культури.
- Тема 2.1. Тімблдінг.
- Тема 2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури татімблдінгу.
- Тема 2.4. Основи роботи в команді. Методикатімблдінгу.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього	у тому числі			Всього	у тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Лідерство та етичні засади ділових стосунків								
Тема 1. Вступ до теорії і практики формування лідера	10	2	2	6	8,5	0,5	0,5	7,5
Тема 2. Структура лідерства та теорії його походження	8	2	2	4	7,5	0,5	0,5	6,5
Тема 3. Харизматичне лідерство	7	1	1	5	7,5	0,5	0,5	6,5
Тема 4. Лідери нового покоління	9	1	1	7	7,5	0,5	0,5	6,5
Тема 5. Стилi лідерства	9	2	2	5	7,5	0,5	0,5	6,5
Тема 6. Гендерні аспекти лідерства	9	1	1	7	9,5	0,5	0,5	8,5
Тема 7. Лідерство в молодіжних колективах	7	1	1	5	9,5	0,5	0,5	8,5
Всього годин за модуль I	59	10	10	39	57,5	3,5	3,5	50,5
<i>Змістовий модуль 2.</i>								
Корпоративна культура фахівців СПГ та тимбiлдiнг								
Тема 8. Предмет корпоративної культури	8	1	1	6	8	1	1	6
Тема 9. Тимбiлдiнг	7	1	1	5	7,5	0,5	0,5	6,5
Тема 10. Культура управління як елемент корпоративної культури та тимбiлдiнгу	8	2	2	4	9,5	0,5	0,5	8,5
Тема 11. Основи роботи в команді. Методика тимбiлдiнгу	8	2	2	4	7,5	0,5	0,5	6,5
Всього годин за модуль II	31	6	6	19	32,5	2,5	2,5	27,5
Всього годин	90	16	16	58	90	6	6	78

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>	
Лідерство та етичні засади ділових стосунків	
1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Природа лідерства. Визначення основних понять лідерства. Елементи лідерства. Сучасна парадигма лідерства. Знання лідерства. Історичний огляд основних концепцій. Мистецтво і наука лідерства.	2
1.2. Структура лідерства та теорії його походження. Теорії особистісних якостей. Поведінкові теорії. Теорія індивідуалізованого лідерства. Ситуаційні теорії. Атрибутивні теорії. Теорії заміників лідерства. Теорії харизматичного лідерства.	2
1.3. Харизматичне лідерство. Сутність поняття «харизма». Функції харизми при забезпеченні влади. Співвідношення понять популярності і харизми, іміджу і харизми. Значення харизми для реалізації лідерства. Етичні прояви харизми. Ознаки неетичного харизматичного лідерства.	1
1.4. Лідери нового покоління. Сутність поняття «стратегічне лідерство». Сфера стратегічного лідерства. Сутність поняття «образ майбутнього». Суспільні виклики, що формують новий тип лідерства. Розвиток особистості сучасного лідера.	1
1.5. Стилi лідерства. Поняття стилю лідерства та його класифікація. Технології делегування повноважень. Вибір найбільш адекватного стилю керівництва та лідерства. Стилi лідерства за Гоулманом.	2
1.6. Гендерні аспекти лідерства. Особливості жіночого лідерства. Проблеми та труднощі на шляху до жіночого лідерства.	1
1.7. Лідерство в молодіжних колективах. Лідер неформальної молодіжної групи: основні риси та якості. Джерела влади лідера та порівняння їх характеристик. Класифікація лідерів-неформалів за стилями керівництва, їх характеристика та діяльність. Проблеми сучасного лідера неформальної молодіжної групи.	1
Разом за змістовий модуль 1	10

<i>Змістовий модуль 2.</i> Корпоративна культура фахівців СПГ та тімбілдінг	
2.1. Предмет корпоративної культури. Сутність поняття «корпоративна культура». Відмінності організаційної та корпоративної культури. Критерії класифікації корпоративної культури. Основні елементи і функції корпоративної культури. Чинники, що впливають на корпоративну культуру фахівців СПГ.	1
2.2. Тімбілдінг. Сутність командотворення: визначення, види, форми. Сутність поняття «команда». Ознаки команди. Функції команди. Команда як сукупний суб'єкт діяльності. Підходи до формування команди служби СПГ. Типологія взаємин всередині команди. Структурні елементи команди. Стадії розвитку команди. Типи і характеристики команд.	1
2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімбілдіngu. Професійно важливі якості керівника команди. Групи ролей в команді. Функціональні та командні ролі. Роль лідера в команді. Типологія лідерства. Лідерство і трансляція цінностей в організації. Особливості лідерства у командах соціокультурної сфери. Управління командою фахівців садово-паркового господарства. Управління конфліктами, стилі вирішення конфліктів. Створення ефективних команд.	2
2.4. Основи роботи в команді. Методика тімбілдіngu. Основні принципи роботи команди. Типи команд в організації. Творча команда і творчий колектив як команда. Ролі та норми в команді. Робота в команді і взаємозалежність. Оцінка креативності. Основні загрози креативності команд.	2
Разом за змістовий модуль 2	6
Всього	16

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i> Лідерство та етичні засади ділових стосунків		
	1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Еволюція визначення лідерства. Характеристика лідерів. Особистісні риси лідера. Самооцінка лідерських здібностей. Закони лідерства. Ролі і обов'язки лідера. Фактори, які визначають	2

здібності до лідерства. Визначення типів темпераменту та сильних і слабких сторін лідерів. Особливості освітнього лідерства.	
1.2. Структура лідерства та теорії його походження. Експериментальне дослідження лідерства в рамках різних теорій. Сутнісне порівняння теорій лідерства.	2
1.3. Харизматичне лідерство. Поняття етичного та неетичного харизматичного лідера, порівняння особливостей стилів їхньої поведінки. Складання «рецепту» харизматичного лідерства. Основні типи компетенцій лідера.	1
1.4. Лідери нового покоління. Характеристики інноваційних лідерів. Особливості лідерства ХХ і ХХІ столітті, аналіз та порівняння викликів, з якими зіштовхувалися ці лідери, специфіка їх стилів вирішення проблем. Розробка тренінгу навичок лідерів. Технологія лідерської поведінки.	1
1.5. Стилї лідерства. Розгляд резонансних та дисонансних стилів лідерства. Тренінг на тему «Стилї та типи лідерства», «Формальне та неформальне лідерство».	2
1.6. Гендерні аспекти лідерства. Розгляд питань щодо гендерних аспектів лідерства та встановлення рівноваги між кількістю жінок та чоловіків лідерів. Феномен «скляної стелі», феномен «теплиці», бар'єр відбору.	1
1.7. Лідерство в молодіжних колективах. Джерела влади лідера та порівняння їх характеристик. Класифікація лідерів-неформалів за стилями керівництва, їх характеристика та діяльність.	1
Разом за змістовий модуль 1	10
<i>Змістовий модуль 2.</i>	
Корпоративна культура фахівців СПГ та тимбїлдінг	
2.1. Предмет корпоративної культури. Корпоративна культура як засіб і результат командотворення. Формування корпоративної культури і цінності. Типи корпоративної культури. Відпрацювання навичок побудови ефективних комунікацій в садово-парковому господарстві. Розробка кейсу «Формування атрибутів корпоративної культури». Аналіз артефактів корпоративної культури, групових норм і цінностей.	1
2.2. Тимбїлдінг. Психолого-соціальні підходи до процесу тимбїлдіngu. Командний дух. Визначення критеріїв згуртованої команди фахівців СПГ. Правила роботи в команді. Розбір ситуацій суперництва та співпраці в команді, конкуренції або кооперації. Умови перетворення колективу на команду, переваги командної роботи.	1

2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тімбілдінгу. Стадії розвитку організації. Згуртованість і ефективність команд. Методи прийняття управлінських рішень лідером у стратегічному та інноваційному процесі. Розгляд практичних завдань та презентацій «Професійно важливі якості керівника команди у соціокультурній сфері».	2
2.4. Основи роботи в команді. Методика тімбілдінгу. Відпрацювання навичок роботи в команді. Основні типи тренінгів для лідерів. Типи і характеристики команд в організації. Плюси і мінуси різних типів команд. Умови і фактори ефективною командної роботи фахівців СПГ. Тренінги з тімбілдінгу (напрацювання навичок згуртованості, підтримки і довіри, навичок спілкування тощо).	2
Разом за змістовий модуль 2	6
Всього	16

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Лідерство та етичні засади ділових стосунків		
1.1. Вступ до теорії і практики формування лідера. Менеджмент і лідерство: порівняльна характеристика. Керівник у сфері садово-паркового господарства як лідер і як традиційний менеджер. Особистісні аспекти лідерства. Форми взаємовідносин між лідером і підлеглими. Лідер і група. Основні вимоги, що ставляться до лідерів і менеджерів.	6	
1.2. Структура лідерства та теорії його походження. Порівняння теорій лідерства (спільні та відмінні риси). Чому і як виникає лідерство.	4	
1.3. Харизматичне лідерство. Моральні аспекти лідерства (форми етичної та неетичної поведінки лідерів). Формування етичної поведінки. Модель ефективного лідерства. Освоєння технології лідерської поведінки. Якості і поведінка особистості. Роль харизми у формуванні та діяльності лідера.	5	
1.4. Лідери нового покоління. Управлінська компетентність. Баланс адміністраторських та лідерських якостей. Визначення сукупності особистих якостей, які забезпечують успіх в управлінні службою СПГ. Типи лідерів залежно від орієнтації на образ майбутнього і практичну діяльність. Професіоналізм та особистісні характеристики лідера.	7	

1.5. Стили лідерства. Особливості прояву та наслідки шести стилів лідерства Гоулмана. Розгляд ситуацій, в яких одні стилі лідерства призводять до підвищення продуктивності в роботі, або до її спаду. Типове і специфічне в лідерстві.	5
1.6. Гендерні аспекти лідерства. Перепони на шляху жінок до лідерства: феномен «скляної стелі», феномен «теплиці», бар'єр відбору.	7
1.7. Лідерство в молодіжних колективах. Лідерство і влада: спільне і відмінне. Сутність поняття «влада» і «вплив». Типи влади лідера. Реакція підлеглих на застосування влади.	5
Разом за змістовий модуль 1	39
<i>Змістовий модуль 2.</i> Корпоративна культура фахівців СПГ та тимбілдінг	
2.1. Предмет корпоративної культури. Лідер як майстер комунікацій. Мотивування діяльності персоналу служби СПГ. Надання прав і делегування повноважень. Корпоративна культура служби СПГ в системі управління персоналом.	6
2.2. Тимбілдінг. Лідерство як риса діяльності управлінської команди. Роль керівника служби СПГ в розвитку етичної культури та дотриманні етичних норм. Імідж як складник діяльності управлінської команди.	5
2.3. Культура управління як елемент корпоративної культури та тимбілдіngu. Етичний клімат в колективі. Організаційна етика. Значення цінностей. Репутація організації.	4
2.4. Основи роботи в команді. Методика тимбілдіngu. Правила командної роботи. Розподіл ролей в команді. Принципи роботи в команді фахівців СПГ. Написання портрета лідера-управлінця та ефективного члена команди. Особливості командотворення в сучасній соціальній організації.	4
Разом за змістовий модуль 2	19
Всього годин	58

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуального завдання.

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Поняття лідерства західними та вітчизняними авторами.
2. Модель ефективного лідерства в сфері садово-паркового господарства: її особливості та прояви.
3. Інноваційна організація лідерства та її характеристика на підприємстві сучасності.
4. Характеристика базисних типів влади.
5. Традиційне лідерство в історії розвитку суспільства.
6. Теорія лідерства як функція групи.
7. Характеристики лідера-керівника на сучасному етапі розвитку.
8. Концепції харизматичного лідерства.
9. Завдання, які стоять перед лідером у сучасних умовах господарювання.
10. Особистісні та ділові якості лідерів.
11. Основні джерела влади як основи лідерства.
12. Природа та визначення лідерства у сучасному менеджменті.
13. Проблеми управління лідерством в сфері садово-паркового господарства.
14. Роль лідера в управлінні зовнішніми зв'язками та проведення переговорів.
15. Зарубіжні дослідження психології лідерства.
16. Природа та сутність гендерного лідерства в Україні.
17. Вітчизняні дослідження психології лідерства.
18. Наукові підходи до вивчення феномена лідерства.
19. Типи підлеглих і особливості управління ними на підприємствах в умовах глобалізації.
20. Динаміка лідерства: формального та неформального статусу.
21. Способи впливу на підлеглих у сфері садово-паркового господарства.

22. Рівні ієрархії лідерства в сучасній організації.
23. Еволюційний розвиток та історія виникнення лідерства як соціального явища.
24. Ознаки лідера у створенні системи лідерства за Демінгом.
25. Розвиток лідерства в контексті розвитку організації.
26. Лідерство в контексті керованих змін.
27. Умови створення лідерського потенціалу у сфері садово-паркового господарства.
28. Створення компаній лідерського типу.

Перелік тем для самостійної роботи студентів

1. Лідерство і соціальне лідерство.
2. Лідерство і соціальні характеристики особистості фахівця садово-паркового господарства.
3. Індивідуально-типологічні особливості лідерства у сучасному суспільстві.
4. Поняття лідерства в теоріях менеджменту.
5. Соціальні характеристики рис та якостей лідерів.
6. Типологія лідерства.
7. Поняття про стилі лідерства: основні класифікації.
8. Фактори, що впливають на формування стилю і типу лідерства.
9. Теорії лідерства.
10. Лідерство, влада та керівництво в сучасному суспільстві.
11. Лідерство і аутсайдерство.
12. Основні типи компетенцій лідера.
13. Етика лідера: особливості формування та реалізації.
14. Поняття ситуативного та адаптивного лідерства: специфіка сучасного змісту.
15. Інноваційна організація лідерства та її характеристика на підприємстві сучасності.
16. Професіоналізм та особистісні характеристики лідера в сфері садово-паркового господарства.
17. Лідерство і влада: спільне і відмінне.
18. Особистісний ресурс сучасного лідера в сфері садово-паркового господарства.
19. Гендерний аспект соціального лідерства.
20. Вплив соціальних трансформацій на формування лідерства.
21. Типове і специфічне в лідерстві.

22. Взаємодія в групі та колективі: проблема організаційної поведінки лідера.
23. Комунікативна компетентність лідера в сфері садово-паркового господарства: характеристики та основні прояви.
24. Мотиваційні особливості формування лідерської позиції.
25. Соціальне лідерство та гендерні особливості.
26. Поняття про реальну команду та її базові ознаки.
27. Життєвий цикл команди фахівців СПГ.
28. Команда як особливий тип організації: характеристики та умови формування.
29. Теорії формування команди.
30. Особливості командотворення в сучасній соціальній організації.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання ґрунтуються на принципах студентоцентризму та індивідуально-особистісного підходу; реалізуються через навчання на основі досліджень, посилення практичної орієнтованості та творчої спрямованості у формі комбінації лекцій, практичних занять, самостійної роботи з використанням елементів дистанційного навчання, в тому числі в системі Moodle, тренінгів, майстер-класів практикуючих менеджерів, інтерактивних методів навчання, мозковий штурм, есе, круглі столи, аналіз історій і ситуацій, портфоліо, кейсове навчання, командної та індивідуально-консультаційної роботи, робиться акцент на саморозвиток особистості та проблемно орієнтоване навчання.

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, лекції-візуалізації, полілог, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань. Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; ділових та рольових ігор, дослідження бібліографічних довідок обраних лідерів, тренінгові вправи з тимблдінгу, розбір конкретних ситуацій співпраці в команді, виконання групових проєктів.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Microsoft Team, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки Viber, Telegram.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Успішність студента оцінюється шляхом проведення поточного, модульного та підсумкового контролю.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться в усній та письмовій формі.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру щодо вивчення програмного матеріалу дисципліни;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних та самостійних завдань.

Модульний контроль рівня знань передбачає виявлення рівня опанування студентом матеріалу змістового модуля та вміння застосувати теоретичні знання для вирішення практичної ситуації.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється на заліку.

9. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані командні проекти, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю засобом оцінювання є контрольна робота. Контроль здійснюється за трьома складовими: лекційною (теоретичною), практичною (проблемні завдання) та самостійною роботою.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75% завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на

	основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо впевнено орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60% завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як сума балів з поточного, модульного та підсумкового контролю.

Сума балів з поточного контролю визначається як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок за такою формулою:

де BPK – бали з поточного контролю; CAZ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); $max PK$ – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (не зараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Відеоматеріали за відповідними темами дисципліни.

Технічні засоби:

1. ПК.
2. Принтер.
3. Мультимедійне обладнання.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Сергеева Т. В., Фестеу Д., Роунтрі Г. Лідерство і командна робота: навч. посібник. Харків: ХНУБА, 2014. 124 с.
2. Нестуля О. О., Нестуля С. І. Основи лідерства. Наукові концепції (середина ХХ ст. – початок ХХІ ст.): навч. посіб. Полтава: ПУЕТ, 2016. 375 с.
3. Психологія тимбілдингу: навч. посібник / Романовський О. Г., Шаполова В. В., Квасник О. В., Гура Т. В.; за заг. ред. Романовського О. Г., Калашникової С. В. Харків: Друкарня Мадрид, 2017. 92 с.
4. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 192 с.
5. Теорія і практика формування лідера: навч. посібник / О. Г. Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш, В. В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с.
6. Гринчук Ю. С., Хахула Л. П., Хахула Б. В. Лідерство та командотворення. Методичні вказівки для підготовки та організації практичних занять та самостійної роботи студентів освітнього рівня (ОР) «Бакалавр» усіх форм навчання. Біла Церква, 2018. 65 с.

Додаткові

7. Адізес І. Ідеальний керівник. Чому ним неможливо стати? К.: Наш формат, 2017. 288 с.
8. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. К.: Наш формат, 2018. 304 с.
9. Авдеев В. В. Работа с командой: психологические возможности. Практикум: Для самостоятельной работы над оптимизацией совместной деятельности. М.: КУРС: НИЦ ИНФРА-М, 2013. 152 с.
10. Джим Коллінз. Від хорошого до величного. К.: Наш формат, 2017. 368с.
11. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Карманенко В. В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 287 с.
12. Розвиток лідерства / Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть, Є. Барань, Т. Федорів; за заг. ред. І. Ібрагімової. К.: Проект «Реформа управління персоналом на державній службі в Україні», 2012. 400 с.
13. Теорія і практика формування команди. Журнал «Методист» (вкладка). №3. 2014. 40 с.
14. Федоренко Ю. О. Тренінг командотворення. Тренінгові технології у роботі психологічної служби вищого навчального закладу: навч. посіб. / за наук. ред. Н. О. Євдокимової. Миколаїв: Іліон, 2013. 558 с.
15. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 192с.

URL: <https://textbook.com.ua/menedzhment/1473451645>